

187



ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ
ՏԱՍՆԵՐԿՈՒՄԸ

8
7.32



11 MAY 2005

12 OCT 2009

8
7-32

Այ.

Դ Ե Կ Տ Ե Մ Բ Ե Ր Ի Տ Ա Ս Ն Ե Ր Կ Ո Ւ Ս Ը

ՔԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

Նկարները

Ն. Շիլովսկու



ԻՈՍԻՖ ՎԻՍՍԱՐԻՈՆՈՎԻԶ ՍՏԱԼԻՆ

Պ Ե Տ Տ Ր Ա Տ

ՀԼԿԵՄ ԿԿ ԿԻՑ ՄԱՆԿԱՊԱՏԱՆԵԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ
ՑԵՐԵՎԱՆ 1937



1427

37



ԳՈՎՔ ՄԵԾ ՍՏԱԼԻՆԻՆ

(Խորհրդային հայկական Ֆուկսից)

Արեւ ծագեց մեր աշխարհին,
Մարդուն, հողին, հանդին, քարին,
Տեսանք կյանքի սերն ու բարին,—
Մեզ արեւ տվողիդ մատաղ:

Մեզ տվիր արեւի շողը,
Ե՛ւ չկա մեզ կողոպտողը,
Որհնվի քեզ ծնող հողը,—
Քեզ ծնող մայր հողին մատաղ:

Խորտակվեց զրկողը, չարը,
Որ ու կյանք տեսավ նաչարը
Թող ծաղիկ քո լույս հանճարը,—
Մեզ արեւն հանողիդ մատաղ:

Դու վոր կաս — մի անմար լույս ես,
Համ սեր, համ կյանք, համ ել հուլդ ես,
Կռվող մարդուն խրախուս ես,—
Արեւիդ ու շողիդ մատաղ:

Քո եղ գրած լույս որենքը
Շինեց մեր նոր կյանքի շենքը,
Մեր սրտերից բղխեց լերդը,—
Նոր որենք գրողիդ մատաղ:

Քոսքեր ունես վոսկույ անգին,
Շուռ տվեցիր աշխարքը հին,
Հասցրիր մեզ ուրախ կյանքին,—
Մեզ նոր կյանք տվողիդ մատաղ:

Կյանքը բուրաստան ես արել,
Ծաղկած մրգաստան ես արել,
Յերգի ճոխ դաստան ես արել,—
Արևիդ ու շողիդ մատաղ:

Ծովը ծովի հետ միացավ,
Անապատը պարտեզ դարձավ,
Կյանքը ուրախ, անվիշտ, անցավ,—
Ուրախ կյանք բերողիդ մատաղ:

Քորհուրդները մնան հաստատ,
Ստալինը մեզ հարազատ,
Ընկերներով բոլոր ու հազար,—
Յերկիրը պահողիդ մատաղ:

ՄԿՐՏԻՉ ԿՈՐՅՈՒՆ



Դ Ե Կ Տ Ե Մ Բ Ե Ր Ի 12-Ը

Թող ջահելանա՝ լալն յերկիրը մեր.
Յեվ թող արեվը ծագի հրճվազին...
Մենք կը հաղենք նոր, շողշողուն շորեր
Այս դեկտեմբերի հենց տասներկուսին:

Զուգենք խրճիթը կոլտնտեսական,
Վորպեսզի փայլի՝ այն ամենուրեք:
Գնանք ընտրելու մենք իշխանութան
Գերագույն ուժը՝ ամուր և անթեք:

Առհավետ ե մեզ տրված հողը այս.
Առհավետ—դաշտերն, անտառներն ահա:
Յեվ մեր գիտակից կոլխոզնիկը պարզ՝
Գիտե՛ ում կտա իր քվեն հիմա:

Ով առաջնորդեց մեզ փառքի ճամբով՝
Դեպի հաղթանակ ու պալքար հզոր,—
Նրան որենքի լալն իրավունքով
Գերագույն խորհուրդ կուղարկենք այսօր:

Նա, ով մեզ տվեց յերջանիկ նոր կյանք՝
Տարիներ յերկար ու հազարավոր,

Նրան՝ մեր կամքով կուռ ու անխորտակ,
Գերագույն թորհո՛ւրդ կուղարկենք այսօր՝

Ով սողուններին—ստոր դավաճան՝
Ճգմում ե, ցրո՛ւմ իր բազկով հզոր,
Ով մեր թշնամուն խփում անվարան—
Գերագույն թորհո՛ւրդ կուղարկենք այսօր...

Յեվ կասենք նրան նորից ու նորից,
Այս դեկտեմբերի ճիշտ տասներկուսին,—
Յեվ թող ամրակուռ խոսքն այդ ծովերից
Թռչունի նման սլանա՛հեռուն, —

Կասենք՝ բազդ ելինք փնտռում բերկրալի՝
Կասենք, վոր բազդը գտե՛լ ենք հիմի:
Կասենք. թող կեցցե՛ մեծ Ստալինը,
Նա՛ ճշմարտությունն համայն աշխարհի:

Մ. ԻՍՍԿՈՎՍԿԻ

ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻՆ ԻՄ ԶԱՅՆՆ ԵՄ ՏԱԼԻՍ

Տասնութ տարեկան նոր քաղաքացիս
Գերագույն թորհրդին իմ ձայնն եմ տալիս:

Ընտրել, որենքով, վստահել ե՛ս ինձ,
Լավագույն մարդկանց խորհրդային յերկրից:

Ո՞վ ե նա, վորին ընտրելու լեմ լեւս,—
Իմ համոզմունքն ինձ կասի պարզապես:

Ուր ել սավառնի ինքնաթիռը մեր,
Ուր ել վոր քալլենք, ծովով նավարկենք,
Վորտեղ կառուցենք պաշտառ քաղաքներ,
ավագույն մարդը մեզ հետ ե միշտ ել:

Թե վիրավոր ես կովում կատաղի,
Յեթե ընկած ես վիհի չեղերքին,
Սեղմիր քո վերքը, արցունքդ սրբիր,
Լավագույն մարդու անունը հիշիր:

Կապույտ լեթերով, գետով հորդառատ
Ոգնության կգա մարդը հարազատ:

Իսկ լեթե նշան քո հաղթ ուալքարի
Շքանշանը կուրծքդ զարդարի,
Գիտցիր, վողջունող հազարների մեջ
Լավագույն ընկերդ—Առաջնորդն ե մեծ:

Թե լերջանկության յերգեր ես յերգում,
Յեթե քո ուղիդ ճամբով ես քալում,
Գիտցիր, գնում ես դու վոչ թե մենակ.—
Լավագույն մարդը հետդ ե շարունակ:

Փառքով պսակված կան շատ անուններ,
Սնել ե նրանց հայրենիքը մեր:

Այդ մարդկանց մասին յերգեր են հնչում,
Բլուր մանուկներն են նրանց ճանաչում,

Քաջում են մոտ, կողք-կողքի.
Յեզ Ստախանոյ Ալեքսեյին աչն ժրաշան,
Վորոշիլով Կլիմին հզոր ու արի:

Յեզ Գրոմովին՝ ողաշույին համարձակ,
Կրիվոնոսին հռչակված,
Վոր մեր լերկրում բոլորից լավ ու արագ
Գնացքն է քշում սրընթաց:

Փոքրիկ աղսս, անուններն այս հիանալի
Դու շատ վաղուց սիրեցիր.
Քեզ հետ մեկտեղ այս մարդկանցն է ձայն տալիս
Վողջ լերկիրը մեր անձիր:

Ս. ՄԱՐՇԱԿ

ԹԱՐԳ. ՀՈՒՓՍԻՄԵ ՊՈՂՈՍՅԱՆԻ



ՈՐՈՐՈՑԻ ՅԵՐԳ

Քնի՛ր, ի՛մ աղջիկ, անուշիկ իմ սեր,—
Մենք հաղթել ենք ցուրտն ու խավար գիշեր,
Թշնամին չի՛ խլի քեզնից խնդություն,
Քնի՛ր, իմ մանկիկ, որոր եմ ասում:

Ազատ արևն է շոյում շողերով,
Մայր հալո բնիքն է գրկում քեզ սիրով,
Քեզ սպասում է խինդ, լերդ ու ծիծաղ,—
Ի՛մ սիրուն մանկիկ, բախտավոր զավակ:

Մեծ հալո բնիքի աղջիկները վողջ
Խիզախ են հոգով ու մարմնով առողջ:
Յերկիրը չքնաղ իր վորդոց համար
Ունի բախտավոր ուղիներ հազար:

Քնի՛ր, ի՛մ աղջիկ, անուշիկ իմ սեր,—
Մենք հաղթել ենք ցուրտն ու խավար գիշեր,
Չենք տալ թշնամուն մենք քո խնդություն,
Քնի՛ր, իմ մանկիկ, որոր եմ ասում:

Բախտը չի ծագում լուսնակի նման,
Պալքարով պետք է տիրապետել աչն.
Փողովուրդը իր բախտն է ձեռք բերում
Ծանր պալքարով ու համառ կռվում:

Կան դեռ լերկիրներ, ուր խավար ե, ցուրտ,
 Ուր դեռ տիրում ե թշնամին անգութ...
 Ուր վորոտում են դեռ այսօր մարտեր,—
 Այնտեղ կռվում են իմ ու քո քույրեր:

Քնի՛ր, ի՛մ մանկիկ, անուշիկ իմ սեր,—
 Մենք հաղթել ենք ցուրտն ու խավար գիշեր,
 Ձենք տալ թշնամուն մենք քո խնդություն.
 Քնի՛ր, ի՛մ մանկիկ, որոր եմ ասում:

Կըլինես խիզախ ու կաճես խելքով—
 Հայրենիքը մեր սիրի՛ր վողջ հոգով.
 Յեվ լերախտապարտ յեղիւր բանակին,
 Կարմիր դրոշը պահիր քո ձեռքին:

Կա մեկը Կրեմլի պատերից այն կողմ,—
 Նրան սիրում ե լերկիրը ամբողջ,
 Նա լե քեզ տալիս բախտ ու խնդություն,
 Յեվ Ստալին ե — նրա մեծ անուն:

Քնի՛ր, ի՛մ աղջիկ, անուշիկ իմ սեր,—
 Մենք հաղթել ենք ցուրտն ու խավար գիշեր,
 Թշնամին չի՛ խլի քեզնից խնդություն.
 Քնի՛ր, ի՛մ մանկիկ, որոր եմ ասում:

Վ. ԼԵՐՆԴԵՎ.—ԿՈՒՄԱՁ
 ԹԱՐԳՄ. Մ. Դ.



Յ Ե Ր Գ

1

Տրակտորիստ, սահմանապահ և շտուրման,
 Վարպետները թե՛ ածուխի, թե՛ ջութակի,
 Վողջն ընտրական արկղների մոտ կրգնան՝
 Այն թանկագին ծրարները իրենց ձեռքին:

Ձուր չե, վոր մենք մարտերում տաք
 Հայրենիքին պաշտպան լելանք,
 Վոր ծիլերը ծաղկուն դառնան,
 Գործարանները բազմանան,
 Սովառնակներ թռչեն լերկինք,
 Վորպեսզի վողջ լերկիրն լերգի,
 Հարստանա լերկիրն հանուր,
 Լինի անհաղթ ու ամրակուռ:

2

Մինչև իսկ նա, ով ապրում ե դեռ տառ տարի,
 Յեվ ում համար դեռ առջևումն ե ամեն բան,
 Գերազանցիկ նշումներով են ձայն տալիս,
 Իրենց կրծքի նշաններով պիտներական:

Պիտներական տալիս վողջուն,
 Յերկրի մասին լերգ են հնչում—
 Վոր այգիներն ծաղկուն դառնան,

Նոր դպրոցները բազմանան,
Մավառականներ թռչեն լեռկինք.
Այդպես ապրում են խնդությամբ,
Այդպես լեռգում են հեշտությամբ
Լոկ մեր լեռկրի մեջ լեռջանիկ:

3

Յեվ մեր ձեռքից վոչ վոք մեր փառքը չի խլի,
Մենք հսկում ենք թե ցերեկով, թե գիշերով,
Առաջինը անունը մեծ Ստալինի,
Մենք կըգոչենք բոլոր-բոլոր լեզուներով:

Մեր ստուգված մարդկանց այդ ուր
Կըտանք ձայները մեր բոլոր,
Ում վոր սիրում ե ժողովուրդն,
Ում հավատում ե ժողովուրդն,
Խորհրդի մեջ կընտրի նրան,
Վոր միշտ լեռգի լեռկիրն համայն,
Վորպեսզի նա հարստանա,
Ու միշտ առաջ, առաջ գնա:

Ն. ՍԱԿՈՆՍԿԱՅԱ
ԲԱՐԳՄ. Գ. ՍԱՐՅԱՆ



Դ Ր Ո Շ Ա

Կրեմլի աստղերը շողում են, փայլում,
Տես, հրապարակով ջոկատն ե փայլում,
Ծանոթ դրոշակը ճանաչում եմ լես՝
Տեսել եմ նրան հեռու աշխարհում:
Բարսեղունայի բյուր այգիներում,
Ուր արժավենին հասակ ե առնում,
Տեսել եմ, ընկե՛ր, այդ դրոշը լես
Մանկանց ձեռքերում վառ, արեակեղ:
Տանում եր դրոշը մալր Իսպանիայի
Պիոներական մի պայծառ ջոկատ,
Ճանապարհում եր նա մարտիկներին
Խրոխտ լեռգերով դեպ ռազմաճակատ:
Հուր արեգակից դրոշն եր շողում
Ու բոցավառվում, լեվ իսպանական
Տառերըն ելին ճակատին փայլում:

* * *

Հրդեհն ե լիզում քաղաքն անհանգիստ,
Անցնում ե ահա
Պիոներական մի անվախ ջոկատ,
Նա մարտիկներին ճանապարհում ե
Խրոխտ լեռգերով դեպ ռազմաճակատ:

Այս գրողակը լավ եմ ճանաչում.
 Տեսել եմ ան, մեր մեծ Հայրենիքում,
 Մեր կանաչազարդ բլուր այգիներում,
 Ուր թղկիներն են հպարտ բարձրանում,
 Տեսել եմ կարմիր գրողակը այդ
 Մեր խորհրդային մանկանց ձեռքերում:
 Նրանք լերգելով ընթանում եյին
 Հայն ճանապարհով, և տանո՛ւմ եյին
 Այդ գրողակը:
 Հուր արեգակից գրողն եր փայլում
 Ու բոցավառվում, և մեր ոռոսական
 Տառերն եյին ճակատին շողում:

* *

Վողջո՛ւն, պիոներներ, Մոսկվա՞ քաղաքի,
 Դուք խաղանական հողն ուղարկեցիք
 Ձեր գրողակը վառ ու թանկագին:
 Վորպես պատասխան դուք խաղանական
 Պիոներական մի կուռ ջոկատի
 Պայծառ գրողը նվե՛ր ստացաք:

Ա. ԲԱՐՏՈ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ

Բարձր ե հնչում քո անունը, քաղաքացի մեր լերկրի,
 Դու ազատ ես, ստեղծագործ աշխատանքով անկաշկանդ.
 Քո հոգու մեջ գանձեր կան նոր ու քնարներ լերգեցիկ,
 Բլուր աստղեր կան լուսապայծառ, արեգակներ հաղթական:

Մեր բազմազգի ժողովրդի լեզուներով վոսկեբառ
 Դրողներին քո անունն ե գրված վեհ ու անսասան.
 Ստալինյան իմաստությամբ դու իրավունք ստացար
 Աշխատանքի և հանգստի, ազատության սրբազան:

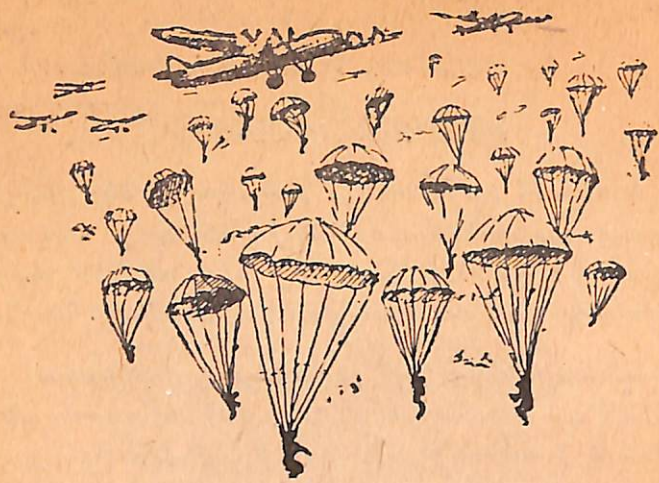
Իմ լեղբայրներ, բազմամիլիոն ու անվեհեր իմ քույրեր,
 Դուք և՛ դարբին, և՛ հանքափոր, կոլխոզնիկ ու զիտնական,
 Հերոսությամբ եք վողողում մեր լերկիրը հաղթակամ՝
 Գրավելով իմաստության գազաթները դյուրթական:

Յեվ հիմա դու, հայրենիքիս քաղաքացի քաջարի,
 Հնչում ե քո ձայնը վսեմ հաղթանակով լիարյուն,
 Քո տքնաշան ձեռքով հզոր և հանճարով վիթխարի
 Յերջանկություն ես վայելում, նոր արևներ, նոր զարուն:

Առլներում, ստեպներում և գյուղերում մեր հեռո՛ւ
 Յերդում են քեզ սրտանց ու խոր բանաստեղծներ բլուրա-
 նուն.

Դու, վոր բռնած խիզախության, փառքի գրող քո ձեռքում՝
 Դեպի չքնաղ կոմունիզմի սեզ գազաթն ես սլանում:

Յ. ՇՈՂԵՆՑ



ՅԵՐԳ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ

Հայրենիքի անմար սիրուց — ի՞նչ կա պայծառ ու թանկագին,
Միլիոն սրտեր ալդ են ասում — «ի՞նչ կա պայծառ ու թանկագին»,
Կյանքի գնով սիշտ պահպանել խորհրդացին աշխարհը մեր.
Ահա վորն է տենչանք, պատիվ — անդ է պայծառ ու թանկագին:

Խորհրդացին յերկիրը մեր — մի փարոս է կյանքի ծովում,
Հույս է, լույս է միլիոններին — մի փարոս է կյանքի ծովում,
Քսան տարի շողում է նա կամարներով յերկնասլաց,
Զի խավարի հար-հավիտյան լույսը նրա կյանքի ծովում:

Յերկիրը մեր վոչ մի ուժից չի յերերա—հզոր է նա,
Մեծ Լենինի պատգամներով զինավորված հզոր է նա,
Ժողովուրդը ծովածավալ հեքլաթալին հսկալի պես.
Ուսը-ուսի կանգնած է վես, դրա համար հզոր է նա:

Աշխատավոր մարդը տե՛րն է — քանի վառ է արեգակը,
Պատմութունը լե՛տ չի դառնա — քանի վա՛ռ է արեգակը,
Յերկրից — յերկիր սավառնում է իմ մայր յերկրի անունը
լույս,

Վողջ աշխարհում Ստալինն է՝ ամենազոր արեգակը:

ԳՈՒՐԳԵՆ ԲՈՐՅԱՆ



4074

Գառ. խմբագիր՝ Մ. Դուրգաբեյան
Տեխ. խմբագիր՝ Ան. Գառաբեյան
Սրբա. լրիչ՝ Վ. Ավագյան

Իլազիբաի լեզուր՝ Խ. 9314 Հրատ 4391.

Գառուիք 1296 Տիրաժ 6000.

Բուղթ 62X44 Տպագրական մամ. 1 1/2

Մեկ մամուլում 32400 նիշ. Հեղինակային մամ. 1 1/4.

Հանձնված է արտադրության 4 դեկտեմբերի 1937

Ստորագրված է տպագրության 10 դեկտ. 1937

դիրք 80 4.

Գեառքատի տպարան, Յերեան. Լենինի փող. 65

ՀՀ Ազգային գրադարան



NL0166114

В двенадцатый день
декабря